

Posolstvo Svätého Otca na svetový deň výživy 2014

*generálnemu riaditeľovi FAO, prof. José Grazianovi da Silva*1. Aj tento rok má byť Svetový deň výživy ozvenou volania mnohých našich bratov a sestier, ktorým v rôznych častiach sveta chýba každodenný pokrm. Na druhej strane nás núti zamyslieť sa nad množstvom potravín, ktorými sa plytvá, nad zničeným tovarom, nad cenovými špekuláciami v mene „boha zisku“. Toto je jeden z najtragickejších paradoxov našich čias, ktorému sa bezmocne, no často i ľahostajne prizierame, „neschopný prejavovať akýkoľvek súcit s bolestným výkrikom druhých, [...] akoby to boli veci, s ktorými nemáme nič do činenia, ktoré neprináležia do našej kompetencie“ (Evangelii gaudium, 54).

Napriek tomu, že v mnohých krajinách sa situácia zlepšila, nedávne údaje ukazujú, že situácia je naďalej znepokojivá, k čomu prispel aj všeobecný pokles verejnej pomoci poskytovanej rozvojovým krajinám. No ak sa pozrieme poza tieto údaje, všimneme si tento problém z takej stránky, ktorej sa ešte pri formulovaní politických a akčných plánov nedostalo náležitej pozornosti: tí, ktorí trpia nedostatkom potravín a zlou výživou, a nie je ich málo, sú ľudskými osobami, a práve pre svoju dôstojnosť by mali mať ako osoby prednosť pre akýmkoľvek ekonomickým kalkulovaním či plánovaním.

Aj téma navrhnutá Organizáciou pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) na tohoročný svetový deň – Rodinné poľnohospodárstvo: nasýtiť svet, chrániť planétu – zdôrazňuje, že pri predkladaní nových foriem a spôsobov riadenia rôznych stránok výživy treba vychádzať od ľudí, a to jednotlivo i skupinovo. Konkrétne je potrebné viac vyzdvihnúť úlohu vidieckej rodiny a pomôcť jej rozvinúť všetky jej možnosti. Tento rok venovaný rodinnému poľnohospodárstvu, ktorý už pomaly končí, mal opäť poukázať na to, že vidiecka rodina je schopná vyriešiť dopyt po potravinách bez toho, aby sa ničili prírodné zdroje. No práve preto musíme venovať pozornosť jej potrebám, a to nielen technickým, ale aj ľudským, duchovným a sociálnym. Na druhej strane sa máme poučiť z jej skúseností, z jej schopnosti pracovať, a najmä zo vzťahov lásky, solidarity a veľkorysosti, ktoré existujú medzi jej členmi, a ktoré sa majú stať vzorom pre život spoločnosti.

Takáto rodina nielenže podporuje dialóg medzi rôznymi generáciami a vytvára základ pre skutočnú sociálnu integráciu, ale aj reprezentuje želateľný súlad medzi poľnohospodárskou prácou a udržateľným rozvojom: veď kto sa viac usiluje zachovať prírodu pre budúce generácie ako vidiecka rodina? A komu viac leží na srdci súlad medzi ľuďmi a spoločenskými skupinami? Je isté, že zákony a iniciatívy v prospech rodiny na miestnej, národnej i medzinárodnej úrovni, sú stále veľmi vzdialené od jej skutočných potrieb, a to je medzera, ktorú treba zaplniť. Je dôležité, aby sa o vidieckej rodine hovorilo a aby sa slávili medzinárodné roky, ktorými si pripomínáme jej dôležitosť. To však nestačí: po týchto úvahách musia nasledovať konkrétne iniciatívy.

2. Pri ochrane rozličných vidieckych spoločenstiev, ktoré čelia vážnym ohrozeniam zo strany ľudskej činnosti alebo prírodných katastrof, nemožno zaujať len jednu stratégiu. Musí ísť o trvalú podporu ich účasti na rozhodovaní, o ich prístup k vhodným technológiám a rozširovanie používania týchto postupov, a to vždy pri rešpektovaní životného prostredia. Takéto konanie môže zmeniť formu realizácie medzinárodnej spolupráce a pomôcť hladným a podvýživným.

Nikdy doteraz nebola na prekonanie existujúcich rozdelení a konfliktov, a predovšetkým na nájdenie konkrétnych východísk z globálnej krízy, ktorá najviac postihuje chudobných, taká potrebná jednota medzi ľuďmi a štátmi. Poukazuje na to práve potravinová neistota: ak je pravdou, že v rôznej miere sa týka všetkých krajín, o to viac platí, že skôr a väčšmi ako tie ostatné postihuje tie najslabšie časti svetovej populácie. Spomeňme len na mužov a ženy každého veku a stavu, ktorí sú obeťami krvavých konfliktov spojených so skazou a biedou, medziiným vo forme straty domova, prístupu k lekárskej starostlivosti a vzdelaniu. Hrozí im, že stratia nádej na dôstojný život. Voči nim musíme cítiť záväzok solidarity a povinnosť deliť sa. Tieto záväzky však nemožno chápať len v zmysle distribúcie potravín, ktorá sa môže stať iba akýmsi „technickým“, viac či menej účinným gestom, ktoré sa však dosiahnutím svojho cieľa skončí.

Spoluúčasť značí stať sa blížnym všetkým ľudským bytostiam, uznať ich spoločnú dôstojnosť, chápať ich potreby a podporovať ich náležitými prostriedkami, s rovnakým duchom lásky, aký sa žije v rodinách. Tá istá láska nás vedie k zachovaniu stvorenstva ako najcennejšieho spoločného dobra, od ktorého nezávisí len akási abstraktná budúcnosť planéty, ale život ľudskej rodiny, ktorej je zem zverená. Takáto pozornosť si vyžaduje výchovu a formáciu, ktoré budú schopné spojiť rozdielne kultúrne prístupy, zvyky a miestne spôsoby práce bez toho, aby sa na základe predpokladanej kultúrnej a technickej nadradenosti nahrádzovali inými.

3. Na porazenie hladu však nestačí prekonať len biedu tých menej šťastných, alebo pomáhať službami či financiami tým, ktorí sú v situácii ohrozenia. Treba skôr zmeniť paradigmu politických opatrení zameraných na pomoc a rozvoj, modifikovať medzinárodné pravidlá produkcie a obchodu týkajúce sa poľnohospodárskych produktov, garantujúc krajinám, v ktorých poľnohospodárstvo predstavuje základ ekonomiky a prežitia, že si sami môžu určovať vlastný poľnohospodársky trh.

Dokedy sa budú brániť také systémy produkcie a konzumu, ktoré vylučujú väčšiu časť svetovej populácie ešte aj z omrvíniek, ktoré ostanú po hostine bohatých? Prišiel čas myslieť a rozhodovať s ohľadom na každého človeka a spoločenstvo, a nie len s ohľadom na to, ako idú obchody. V dôsledku toho by sa mal zmeniť aj spôsob chápania práce, ekonomických cieľov a činností, potravinovej produkcie a ochrany prostredia. Možno je to jediná možnosť ako vybudovať skutočne pokojnú budúcnosť, ktorá je dnes ohrozovaná potravinovou neistotou.

Takýto prístup, ktorý načrtáva novú predstavu spolupráce, by mal byť v záujme štátov, ktoré by sa mali do nej zapojiť spolu s medzinárodnými inštitúciami a organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj so spoločenstvami veriacich, ktoré v rámci rôznych svojich aktivít žijú spolu s tými najbiednejšími, poznajúc ich situáciu a potreby, frustrácie i nádeje.

Prostredníctvom svojich charitatívnych aktivít, ktoré naďalej uskutočňuje na rôznych kontinentoch, je Katolícka cirkev pripravená poskytovať, objasňovať a sprevádzať či už vypracovanie politických opatrení, alebo ich konkrétne napĺňanie, vedomá si toho, že viera sa prejavuje v uskutočňovaní Božieho plánu s ľudstvom a svetom prostredníctvom hlbokéj a reálnej bratskej lásky, ktorá nezahrňa len kresťanov, ale zahrňa všetky národy.

Nech všemohúci Boh žehná FAO, jeho členské štáty a všetkých tých, ktorí vydávajú zo seba

to najlepšie, aby nasýtili svet a uchránili našu planétu pre všetkých.
FRANTIŠEK